

Poznajmy lud Ngalum Ok z Gwiazdnych Gór

12 stycznia 2023

W poniższym artykule został krótko scharakteryzowany lud Ngalum Ok, który od zamierzchłych czasów zamieszkuje centrum wyżynnych obszarów Regencji Gwiazdne Góry (Kabupaten Pegunungan Bintang) w Prowincji Papua. Obszar ten jest położony przy samej granicy pomiędzy Zjednoczoną Republiką Indonezji (NKRI) a Papua Nową Gwineą (PNG). Zostanie tu omówione znaczenie nazwy, pochodzenie oraz język ludu Ngalum Ok (słowa „Ok” nie należy czytać jako „okej”).

Spośród masy plemion zamieszkujących Papuę w Regencji Gwiazdne Góry żyje 7 grup etnicznych: Ngalum, Ketengban, Murop, Lepki, Arintap, Kimki, oraz Yetfa. Posługują się one odrębnymi językami.

Zgodnie z tradycyjnymi przekazami nazwa” Ngalum Ok” oznacza lokalnych mieszkańców. W ten sposób określani są ludzie zamieszkujący wschodnie obszary wyżynne w pobliżu granicy z PNG. Można powiedzieć, że obszary przez nich zamieszkane wykraczają poza granicę między Indonezją i PNG, ciągnąc się aż po obszary plemienne ludu Telefomin. Na przykład ludzie z Oksob i Oksibil określają ludzi z Okbibab jako Ngalum. Ludność z Okbibab również nazywa ludność z Kiwirok jako Ngalum.

Jeśli by spojrzeć na mapę Papui całościowo, to można powiedzieć, że tereny ludu Ngalum zaczynają się od gór Aplim-Apom (Puncak Mandala) i ciągną się w kierunku wschodnim, aż po obszary zamieszane przez Telefominów. Oto są właśnie tradycyjne obszary plemienne ludu Ngalum. Jeśli w kierunku zachodnim oddalimy się od gór Aplim-Apom, to natrafimy na przedstawicieli ludu Ketengban. Oddalając się na południe

spotkamy lud Murop. Na północy ciągną się tereny należące do ludów Kimki i Lepki.

Zajmijmy się teraz znaczeniem członu „Ok”. Ma ono swą własną semantykę. Jeśli byśmy przetłumaczyli je na bahasa indonesia, to oznacza ono „wodę”. Z natury członkowie ludu Ngalum lubią mieszkać nad brzegami rzek lub jezior. W związku z tym nazwa Ngalum Ok oznacza ludzi mieszkających nad wodą lub poszukujących (zmierzających do) wody. Słowo „Ok” ma tu szerokie konotacje filozoficzne, teologiczne, ekologiczne, jak również ekonomiczne (Sitokdana 2016).

NATURA JĘZYKA NGALUM OK

Należy rozumieć, iż język jest narzędziem komunikacji wykorzystującym dźwięk. Bez werbalnej komunikacji człowiekowi byłoby trudno realizować proces porozumiewania się z innymi ludźmi. Tak jak mieszkańcy Jawy, Kalimantanu, Sulawesi czy Moluków, mieszkańcy Gwiazdnych Gór mają swój specyficzny język.

Język ludu Ngalum Ok określany jest zwyczajowo „Ngalum Weng” – co oznacza „Język Ngalum”. Jest to nazwa ogólna, tak jak bahasa indonesia. W ramach tego języka wyróżniamy 3 dialekty, a mianowicie: Okbibab, Oksibil oraz Kiwirok. Odpowiednio na każdym z wymienionych obszarów wyróżniamy subdialekty. W ramach unikalnych dialektów w obrębie języka Ngalum obserwujemy specyficzne różnice/akcenty, jeśli chodzi o brzmienie i zastosowanie słów. Oto kilka przykładów:

1) Ja przybywam

Dialekt Obibab: abendir

Dialekt Oksibil: abendip

Dialekt Kiwirok: abendi

2) Człowiek

We wszystkich trzech dialektach: abe

3) Oni przybywają

Dialekt Obibab: abendip

Dialekt Oksibil: abendirip

Dialekt Kiwirok: abendip

4) Pociąć lub zadecydować

Dialekt Okbibab: sakwon

Dialekt Oksibil: sakwon

Dialekt Kiwirok: hakwon

Jak widzimy z powyższych przykładów, są różnice w wymowie i zapisie poszczególnych słów w ramach tych dialektów. Pomiedzy dialektami Okbibab i Oksibil widzimy duże podobieństwa, natomiast dialekt Kiwirok nieco się różni. Dialekty te zwykle wykorzystują litery „S” i „R”, natomiast w dialekcie Kiwirok często wykorzystywana jest litera „H”. W dialekcie Kiwirok zastosowanie liter „S” i „R” jest rzadko spotykane.

ROLA WODY W KULTURZE NGALUM OK

Jest rzeczą oczywistą, że człowiek w codziennym życiu jest uzależniony od wody. To samo odnosi się właśnie do ludu Ngalum. Dla ludu Ngalum woda jest źródłem życia, jest konieczna dla życia. Woda jest konieczna do wzrostu roślin i zwierząt, woda pozwala glebie stawać się żyzną. Woda przynosi zmiany, ale i ukojenie, relaks i odprężenie. Związana jest też z wyższymi wartościami, takimi jak ocalenie, wytrwałość, świętość bezpieczeństwo i dojrzałość (Sitokdana 2016).

W związku z powyższym potomkowie (dziejczice kultury) ludu Ngalum prezentują charakter związany z tymi cechami i wartościami, jakie są wiązane z wodą. Lud Ngalum Ok słynie z

pokojowej natury, unika konfliktów i napięć z innymi plemionami. Lud Ngalum Ok nie jest skłonny do kontynuowania niekończących się wojen i wrogości. Pragną żyć w pokoju z innymi ludźmi, ciesząc się hojnością otaczającej natury.

POCHODZENIE LUDU NGALUM OK

Przed chrystianizacją członkowie ludu Ngalum Ok byli przekonani, że od zamierzchłych czasów żyli w miejscu jakie zajmują obecnie, przekazując następnym pokoleniom uświęcone tradycje i obyczaje (adat-istiadat). Zgodnie z mitami o prapoczątkach, zostali stworzeni przez Atangki, tak jak góry Aplim-Apom (obecnie nazywane Puncak Mandala), gdzie dokonało się również stworzenie ich protoplastów. W związku z powyższym uznają oni góry Aplim-Apom jako miejsce sakralne. Podobne przekonanie o górach Aplim-Apom wyrażają inne okoliczne grupy plemienne.

Przodkowie plemienia Ngalum Ok zostali stworzeni przez Atangki. Jeśli byśmy przetłumaczyli słowo „Atangki” na bahasa indonesia to ma ono znaczenie takie jak Wszechmocny Stwórca (Sang Maha Pencipta), znany obecnie również jako Allah. Można więc tutaj wyciągnąć wniosek, że lud Ngalum Ok nie jest ludnością allotochtoniczną (napływową) na terenie Gwiazdnych Gór (Pegunungan Bintang). Są oni ludem rdzennym (masyarakat adat/masyarakat pribumi) w kraju Aplim-Apom

Autorstwo: Imanuel H. Mirim

Tłumaczenie: Rafał Szyborski

Źródła: WolneMedia.net, „Krew Papuasów”, „Latarnik Papuaski”